

4.12.6 Sentence intonation

I have a son in Edinburgh

ha maxg agəm aNəN dun'e:diəN

I have a son in Edinburgh?

Who has a son in Edinburgh?

ha maxg agəm aNəN dun'e:diəN

xa N'el maxg agəm aNəN dun'e:diəN

ə vel maxg agəm aNəN dun'e:diəN

nax el maxg agəm aNəN dun'e:diəN

Blas na Gàidhlig - The Sounds

Exercise 108.

01.

■ ■ ■ ■ ■ ■

ha ku: mo:r axgə
ə vel ku: mo:r axgə?
nax el ku: mo:r axgə?
xa N'el ku: mo:r axgə

02.

■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■

va ka:r duh ɛr' ə Ra.əd veg
ə Rɔ ka:r duh ɛr' ə Ra.əd veg?
nax Rɔ ka:r duh ɛr' ə Ra.əd veg?
xa Rɔ ka:r duh ɛr' ə Ra.əd veg

03.

■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■

xaj də va:hər' ɣaxɪ əN'i'd'e:
əN'i d'ɛx də va:hər' ɣaxɪ əN'i'd'e:?
nax d'ɛx də va:hər' ɣaxɪ əN'i'd'e:?
xa d'ɛx də va:hər' ɣaxɪ əN'i'd'e:

04.

■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■

bi ɛ dɔL ɣa nə hɛrəɣ ə Na hɛxgɛN'
əm bi ɛ dɔL ɣa nə hɛrəɣ ə Na hɛxgɛN'?
nax bi ɛ dɔL ɣa nə hɛrəɣ ə Na hɛxgɛN'?
xa vi ɛ dɔL ɣa nə hɛrəɣ ə Na hɛxgɛN'

01

bi **ka:**ɾɪçən ɛgʲ mə **na:**bɪjən →əm bi **ka:**ɾɪçən ɛgʲ mə **na:**bɪjən →nax bi **ka:**ɾɪçən ɛgʲ mə **na:**bɪjən →xa vi **ka:**ɾɪçən ɛgʲ mə **na:**bɪjən →

02

ʃɛ **bjauN**dən mo:ɾ ə çɪ: u ɛɾʲ **fa:**ɾʲə →ə Nʲɛ **bjauN**dən mo:ɾ ə çɪ: u ɛɾʲ **fa:**ɾʲə →nax ɛ **bjauN**dən mo:ɾ ə çɪ: u ɛɾʲ **fa:**ɾʲə →xa Nʲɛ **bjauN**dən mo:ɾ ə çɪ: u ɛɾʲ **fa:**ɾʲə →**Page 273**

4.12.7 Stressing words

You live in Govan.

You live IN Govan?

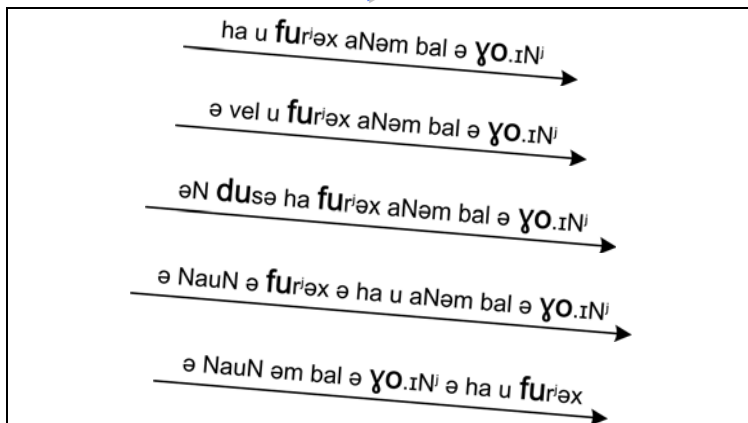
YOU live in Govan?

You LIVE in Govan?

You live in GOvan?

You live in GoVAN?

Blas na Gàidhlig - The Sounds

a [ə] & na [na]	relative particles (that, who, which...)	
▶	<div>■ ■ ■ ■ ■</div> an cat a dh'fhalbh [əŋ kahd ə ɣaLav]	<div>■ ■ ■ ■ ■</div> an taigh a thog iad [əN tɔj ə hog ad]
	<div>■ ■ ■</div> na nì mi [na ni: mi]	<div>■ ■ ■ ■ ■</div> na chuala mi [na xuəLə mi]
gun [gən]	conjunction 'that' (all forms)	
▶	<div>■ ■ ■</div> gun robh e [gə Rɔ ɛ]	<div>■ ■ ■ ■</div> gum faic i [gu fɛɔg ⁱ i]
	<div>■ ■ ■ ■</div> gun do dh'fhàg e [gəN də ɣa:g ɛ]	<div>■ ■ ■ ■ ■</div> gun dèanadh e [gəN ⁱ d'ianəɣ ɛ]
an [ən]	question particle (all forms)	
▶	<div>■ ■ ■</div> an robh e? [ə Rɔ ɛ]	<div>■ ■ ■ ■ ■</div> an tusa mo mhac? [əN dusə mə vaxg]
	<div>■ ■ ■</div> am bi e? [əm bi ɛ]	<div>■ ■ ■ ■</div> a bheil e? [ə vel ɛ]

an [əN ⁰]	definite article (all forms)	
▶	<p>an neach mór [ə N⁰ɛx mo:r]</p> <p>Poblachd na h-Éireann [pɒblɛxɡ nə he:r⁰əN]</p>	<p>na daoine beaga [nə du: N⁰ə begə]</p> <p>dath nan cat [dah nəŋ kahd]</p>
chan [xan]	negation (all forms)	
▶	<p>chan eil e [xa N⁰el ɛ]</p> <p>cha mhi [xa v⁰i]</p>	<p>cha tog e [xa tog ɛ]</p> <p>chan atharraich e [xa NahəRɪç ɛ]</p>
nach [nax]	negative question particle	
▶	<p>nach robh e? [nax Rɔ ɛ]</p> <p>nach bi e? [nax bi ɛ]</p>	<p>nach i se do bhean? [nax iʃə də vɛn]</p> <p>nach eil e? [nax el ɛ]</p>
do [də]	past tense marker	
▶	<p>an do dh'fhàg e? [əN də ʃa:g ɛ]</p> <p>cha do rinn e. [xa də rɪn⁰i ɛ]</p>	<p>nach do ràinig e? [nax də ra:nɪɡ⁰ ɛ]</p> <p>an do cheannaich e? [əN də ʃaNɪç ɛ]</p>
mo [mə] etc	possessive pronouns	
▶	<p>mo chù [mə xu:]</p> <p>do chat [də xahd]</p>	<p>ar n-athair [ər nahɪr⁰]</p> <p>a thaigh [ə hɪj]</p>

Blas na Gàidhlig - The Sounds

ged a [gad ə] although	
▶	<div> <p>ged a dh'fhàg iad [gad ə ɣa:g ad]</p> </div> <div> <p>ged a théid i [gad ə he:dʲ i]</p> </div>
	<div> <p>ged a dhùisg e [gad ə ɣu:ʃgʲ ɛ]</p> </div> <div> <p>ged a rachainn [gad ə raxɪNʲ]</p> </div>
gun [gən] without	
▶	<div> <p>gun taigh [gən tɤʲ]</p> </div> <div> <p>gun cheann [gən ɕauN]</p> </div>
	<div> <p>gun bhuannachadh [gən vuəNəxəɣ]</p> </div> <div> <p>gun fhìrinn [gə ni:rɪNʲ]</p> </div>
na(s) [na] than	
▶	<div> <p>nas motha na esan [nəs mo.ə na esən]</p> </div> <div> <p>nas àirde na mise [nə sa:Rdʲə na mɪfə]</p> </div>
	<div> <p>na b' àille na sinne [nə ba:Lʲə na ʃɪNʲə]</p> </div> <div> <p>na bu lugha na ise [nə bə Lwɤə na ɪfə]</p> </div>
na [na] not (negative imperative particle)	
▶	<div> <p>na dèan seo! [na dʲian ʃə]</p> </div> <div> <p>na bean rium! [na bən rʲəm]</p> </div>
	<div> <p>na bi cho gòrach! [na bi xə ɡo:rəx]</p> </div> <div> <p>na abair sin! [na abɪrʲ ʃɪn]</p> </div>
agus [agəs] and	
▶	<div> <p>mo chat agus mise [mə xahd agəs mɪfə]</p> </div> <div> <p>Agus an taigh! [agəs əN tɤʲ]</p> </div>
	<div> <p>càise agus aran [ka:ʃ agəs aran]</p> </div> <div> <p>Calum agus Màiri [kaLəm agəs ma:rɪ]</p> </div>

far [far]	off	
▶	far a' bhùird [far ə vu:Rdʲ]	far na sràide [far nə sɖra:d'ə]
	far an rathaid [far ə Ra.ədʲ]	far an taighe [far əN tɛhə]

Chaidh mi ann leis a' chù
 [xaj mi auN lef ə xu:]

'S ann leis a' chù a chaidh mi ann
 [sauN lef ə xu: xaj mi auN]

Chaidh mi ann leis-san
 [xaj mi auN lefsən]

Preposition by itself	Preposition + Object
tha e ris tha e air chuala mi mu dhéidhinn tha seo air a shon	tha e ris a' ghrian tha e air a' mhullach chuala mi mu dhéidhinn nan con tha seo air a shon fhéin

Blas na Gàidhlig - The Sounds

Stress possible	Stress unlikely
Bha...	... a bha...
Bhitheadh...	... a bhiodh...
Cha bhi...	... nach robh...
Chuala...	... far an cuala...
Théid...	... a théid...

Page 282

4.13 Colloquial speech and disappearing sounds

's e cat a tha ann	⇒ [ʃɛ: kahd ə hauN]
an càr a bha agad	⇒ [əŋ ka:r ə vagəd]
bha a athair ann	⇒ [va ahərɪ auN]
an oidhche ud	⇒ [ə Nĩç əd]
tha e uaine	⇒ [ha uəNʲə]
tha i uaine	⇒ [ha i uəNʲə]

Tha mi a' dol dhachaigh.	[ha mi dɔL ɣaxɪ]
Tha iad a' dol dhachaigh.	[had ə dɔL ɣaxɪ]
Tha Màiri a' dol dhachaigh.	[ha ma:rɪ dɔL ɣaxɪ]
Tha Calum a' dol dhachaigh.	[ha kaLəm ə dɔL ɣaxɪ]
Bha an cù ag iarraidh cnàmh.	[va ŋ ku: gʲiəRɪ krã:v]
Bha na coin ag iarraidh cnàmh.	[va nə kɔNʲ ə gʲiəRɪ krã:v]

mholadh tu	[vɔLə du]
mholadh e	[vɔLəɣ ɛ]
mholadh i	[vɔLəɣ i]
mholadh sinn	[vɔLə ʃiNʲ]
mholadh sibh	[vɔLə ʃiv]
mholadh iad	[vɔLəɣ ad]
mholadh Ailean	[vɔLəɣ alan]
mholadh Dùghlas	[vɔLə du:Ləs]

Tha mi a-muigh.	[ha mi muj]
Tha iad a-muigh.	[had ə'muj]
Thàinig Màiri a-steach.	[ha:nɪɣʲ ma:rʲɪ ʃdʲɛx]
Thàinig Calum a-steach.	[ha:nɪɣʲ kaLəm əʃdʲɛx]

Blas na Gàidhlig - The Sounds

[b] + [b]	ò b beag ⇒ [ɔ: beg] gob b odhar ⇒ [go bo.ər]
[d] + [d]/[t]	Bad D arach ⇒ [ba'darəx] nead t raoin ⇒ [N'e trw:N]
[dʲ] + [dʲ]/[tʲ]	caraid d eònach ⇒ [kari dʲɔ:nəx] bréid t iugh ⇒ [br'e: tʲu]
[g] + [g]/[k]	noch d g un chadal ⇒ [Nɔx gən xadəl] aiseag c osgail ⇒ [aʃə kɔsgal]
[gʲ] + [gʲ]/[kʲ]	cóig g iomaich ⇒ [ko: gʲimɪç] Pàdraig c iar ⇒ [pa:drɪ kʲiər]
[x] + [x]	Bruach C hluidh ⇒ [bruə'xLuaj] crìoch c ham [kʲriə xaum]
[ç] + [ç]	balaich ch iara ⇒ [baLɪ çiarə] comhartaich ch iùin ⇒ [kõ.əRʃdɪ çu:N]
[s]/[ʃ] + [s]/[ʃ]	nas s ine ⇒ [nə ʃinə] fras s alach ⇒ [fra saLəx]

cleachd [klɛxg] + -te	cleach d te [klɛx d ʲə]
craic [krɛçgʲ] + -te	craic t e [krɛç d ʲə]
glac [gLaxg] + -te	glac t e [gLax d ʲə]
rùisg [Ru:ʃgʲ] + -te	rùis g te [Ru:ʃ d ʲə]
srac [sdraxg] + -te	srac t e [sdrax d ʲə]
stamp [sdaumb] + -ta	stamp t a [sdaum d ə]

annta [ãũNdə]	[ãũdə]
cinnteach [k'ĩ:N'd'əx]	[k'ĩ:d'əx]
connspaid [kõũNsɪdʲ]	[kõũsɪdʲ]
cunnradh [kũ:Nrəɣ]	[kũ:rəɣ]
cunntadh [kũ:Ndəɣ]	[kũ:dəɣ]
innleachd [ĩ:NʲL'əxg]	[ĩ:L'əxg]
ionnlaid [jũ:NLɪdʲ]	[jũ:Lɪdʲ]
ionnsaigh [jũ:Nsɪ]	[jũ:sɪ]
muinntir [mũĩN'd'ɪrʲ]	[mũĩd'ɪrʲ]
sunntach [sũ:Ndəx]	[sũ:dəx]

an làmh	⇒ [ə La:v]	air an latha	⇒ [ɛrʲ ə La.ə]
an leabaidh	⇒ [ə L'ebɪ]	air an lìn	⇒ [ɛrʲ ə L'i:n]
an norrag	⇒ [ə NɔRag]	air an nead	⇒ [ɛrʲ ə N'ed]
an nighneag	⇒ [ə N'i:nag]	air an neach	⇒ [ɛrʲ ə N'ɛx]

chan robh	⇒ [xa Rɔ]	gun robh	⇒ [gə Rɔ]
an ruig e?	⇒ [ə Rwgʲ ɛ]	an rùisg thu?	⇒ [ə Ru:fɣʲ u]
an rionnag	⇒ [ə RuNag]	air an rùd	⇒ [ɛrʲ ə Ru:d]

Blas na Gàidhlig - The Sounds

Vowels & f			
Gaelic 		Irish 	
an aiste	[ə Naʃdʲə]	an aiste	[ə Næʃtʲə]
an òige	[ə Nɔːgʲə]	an óige	[ə Noːgʲə]
an uair	[ə Nuərʲ]	an uair	[ə Nuərʲ]
an fhàinne	[ə NaːNʲə]	an fháinne	[ə NɑːNʲə]
an iris	[ə Nʲirʲɪʃ]	an iris	[ə Nʲirʲəʃ]
an éisteachd	[ə Nʲeːʃdʲəxɡ]	an éisteacht	[ə Nʲeːʃtʲəxt]
an fhéill	[ə NʲeːLʲ]	an fhéile	[ə Nʲeːlə]

Labials (b p m f)			
Gaelic 		Irish 	
am ball	[ə(m) bauL]	an ball	[ə(m) bɑːL]
am bealach	[ə(m) bjaLəx]	an bealach	[ə(m) bʲæːLəx]
am pàiste	[ə(m) paːʃdʲə]	an páiste	[ə(m) paːʃtʲə]
am peann	[ə(m) pjauN]	an peann	[ə(m) pʲɑːN]
am moladh	[ə mɔLəx]	an moladh	[ə mɔLə]
am meall	[ə mjauL]	an meall	[ə mʲɑːL]
am facal	[ə(m) faxɡəL]	an focal	[ə(m) fokəL]
am feall	[ə fjauL]	an feall	[ə fʲɑːL]

c & g			
Gaelic 		Irish 	
an còta	[əŋ kɔːhdə]	an cóta	[əŋ koːtə]
an ceann	[əŋʲ kʲauN]	an ceann	[əŋʲ kʲɑːN]
an gall	[əŋ gauL]	an gall	[əŋ gɑːL]
an gearan	[əŋʲ gʲɛran]	an gearán	[əŋʲ gʲuraːn]

Other consonants			
Gaelic 		Irish 	
an doras	[əN dɔrəs]	an doras	[ə(N) dɔrəs]
an deoch	[əNʲ dʲox]	an deoch	[ə(Nʲ) dʲox]
an toradh	[əN tɔrəɣ]	an toradh	[ə(N) tɔrə]
an teanga	[əNʲ tʲɛŋgə]	an teanga	[ə(Nʲ) tæ:ŋgə]
an loch	[ə Lɔx]	an loch	[ə Lox]
an leanabh	[ə Lʲɛnav]	an leanbh	[ə LʲɔNəv]
an náire	[ə Na:rʲə]	an náire	[ə Na:rʲə]
an nead	[ə Nʲed]	an nead	[ə Nʲad]
an raineach	[ə RaNʲəx]	an raithneach	[ə raNʲəx]
an rìgh	[ə Ri:]	an rí	[ə ri:]
an sagart	[ə sagəRʲd]	an sagart	[ə sagərt]
an siùcar	[ə ʃu:xgər]	an siúcra	[ə ʃu:krə]

<u>Careful/Formal Speech</u>	<u>Colloquial Speech</u>
'gam [gam]	'gham [ɣam]
agus [agəs]	[aɣəs]
agam [agəm]	a'm [əm]
agad [agəd]	[əjəd] & a'd [əd]
gu [gu]/[gɔ]	[gə]/[ɣɔ]
do [də]	dha [ɣa] & a [ə]
de [dʲɛ]	[də], [ɣɛ] & a [ə]

[bagə də hju:xgər]
[na vauN də ɣu:Nʲə]
[hɔrʲ də va:rʲɪ ɛ]
[ha:nə mi də ɣu:gʲ]

Blas na Gàidhlig - The Sounds

aingear [ãŋ'g'aL]	[ãĩãL]
ceangal [k'ẽŋgəL]	[k'ẽ.ẽL]
daingeann [daŋ'g'əN]	[dãĩẽN]
meangan [mɛŋgən]	[mẽĩẽn]
teanga [t'ɛŋgə]	[t'ẽĩẽ]